

شناسایی فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی ایران با استفاده از تئوری بنیانی

چکیده

ورود پول‌های کثیف به بخش کشاورزی، نظام کشاورزی کشور را با مشکلات عدیده‌ای مواجه ساخته است. هدف مطالعه حاضر، شناسایی فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش حساس کشاورزی به‌عنوان بخش تأمین‌کننده امنیت غذایی جامعه است. در مطالعه حاضر، داده‌ها از طریق مصاحبه‌ی عمیق از کارشناسان بانک کشاورزی، کارشناسان وزارت جهاد کشاورزی، محققان دانشگاهی و تعدادی از تولیدکنندگان برتر کشاورزی و مشاهده اسناد و مدارک جمع‌آوری شده گردآوری شد. سپس با استفاده از تئوری بنیانی، مولفه‌های اصلی تحقیق از داده‌های جمع‌آوری شده، استخراج گردید. نتایج نشان داد که هشت عامل و فعالیت مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی ایران وجود دارد که شامل احتمال فساد در فرایند تولید محصولات کشاورزی (ادغام ۳ مفهوم کلیدی)، فساد مالی در بازار نهاده‌های تولیدی و پولشویی عواید آن (ادغام ۵ مفهوم کلیدی)، پولشویی و سودجویی با منشا بازار خرید تضمینی محصولات (ادغام ۲ مفهوم کلیدی)، فساد مالی در واردات و صادرات محصولات و پولشویی عواید آن (ادغام ۵ مفهوم کلیدی)، احتمال دریافت رشوه و سودجویی در بین کارکنان و کارشناسان نهادهای مرتبط با بخش کشاورزی (ادغام ۶ مفهوم کلیدی)، فساد مالی در زمینه ارائه تسهیلات و اعتبارات بانکی (ادغام ۴ مفهوم کلیدی)، فساد مالی عوامل بازاریارسانی و پولشویی عواید حاصل از این فساد (ادغام ۴ مفهوم کلیدی) و کلاهبرداری و سوء استفاده از منابع مالی کشاورزان (ادغام ۲ مفهوم کلیدی) می‌باشند. بنابراین، علی‌رغم باور مسئولین و همچنین عدم توجه مطالعات به مقوله پولشویی در بخش کشاورزی، گستردگی فعالیت‌های مجرمانه شناسایی شده و مرز باریک سودهای متعارف و نامتعارف این حقیقت را آشکار می‌سازد که پدیده پولشویی در بخش کشاورزی ایران بسیار زیاد و غیر قابل انکار است.

کلمات کلیدی: پولشویی، بخش کشاورزی، تئوری بنیانی

مقدمه

پولشویی فرایندی است که از طریق آن افراد خاطی تلاش می‌کنند دارایی‌های نامشروع خود را به دارایی‌های مشروع مبدل کنند تا ضمن بهره‌مندی از مالکیت و مزایای این دارایی‌ها قادر باشند درآمدهای غیرقانونی را به صورت دارایی‌های قانونی سرمایه‌گذاری کنند (Singh & Best, 2019). در واقع، پولشویی عبارت است از تطهیر پول فعالیت‌های مجرمانه، گروهی، مستمر و دراز مدت که می‌تواند

از محدوده‌ی سیاسی یک کشور مفروض نیز فراتر رود (Morais, 2002). برآوردهای صندوق بین‌المللی پول حاکی از آن است که پولشویی یک تجارت بزرگ است و مجموع سطح پولشویی بین ۲ تا ۵ درصد از تولید ناخالص داخلی سالیانه جهان یا تقریباً ۱/۵ تریلیون دلار آمریکا را شامل می‌شود (FATF, 2014).

نظام اقتصادی ایران به دلیل تعدد مراکز تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری اقتصادی و عدم نظارت جامع بانک

این بخش زمینه‌های فراوانی برای بروز جرم و به دنبال آن پولشویی در بخش کشاورزی محسوب می‌شوند. از جمله دخالت‌های نهادهای موازی در بخش کشاورزی می‌توان به یارانه‌های تولیدی، قیمت تضمینی، اعمال تعرفه‌ها و موانع غیرتعرفه‌ای واردات بر محصولات کشاورزی و تخصیص ارز دولتی برای تأمین محصولات استراتژیک در این بخش اشاره نمود. انحراف ارز دولتی، ورود غیرقانونی محصولات کشاورزی و همچنین دستکاری قیمت در این محصولات از جمله این منشا پولشویی‌ها است. بنابراین می‌توان گفت ورود پول‌های کثیف و پولشویی در بخش کشاورزی، نظام کشاورزی کشور را با مشکلات عدیده‌ای مواجه ساخته است.

گرچه تلاش زیادی در جهت مبارزه با این جرم مالی انجام گرفته است اما به علت پیچیدگی عملیات پولشویی و گستردگی آثار و تبعات منفی اقتصادی و اجتماعی آن و همچنین فقدان تحقیق و پژوهش‌های لازم برای شناسایی این پدیده، به خصوص در کشورهای در حال توسعه توفیق چندانی به دست نیامده است (FATF, 2012). در این راستا، شناسایی شیوه‌های سودجویی و فعالیت‌های مجرمانه منشأ بروز پولشویی برای مبارزه با این پدیده به منظور ارتقاء سلامت نظام اقتصادی و افزایش بنیه اقتصادی کشور ضروری است و توجه به مسئله پولشویی بخش کشاورزی و شناخت شیوه‌ها سودجویی و فعالیت‌های مجرمانه در این بخش حساس که امنیت غذایی جامعه را تأمین می‌نماید، بسیار الزامی است.

در مطالعات مختلفی به بررسی مبانی و روش‌های پولشویی و راهکارهای مبارزه با آن پرداخته شده است که از جمله پژوهش‌ها در این زمینه می‌توان به مطالعات داخلی (Gholami & Pourbakhsh (2011), Yousefi Sadeghloo & Daneshjou (2016), Feyzbakhsh et al. (2016) و مطالعات خارجی (Demetis & Frunza (2015) اشاره کرد. مرور این مطالعات نشان می‌دهد که اکثر آن‌ها در زمینه پولشویی تنها در حد تئوریک به بررسی آثار پولشویی بر اقتصاد و منشأهای احتمالی پیدایش این پدیده در دنیای واقعی پرداخته‌اند. منظور از تئوریک یعنی تعریف، بیان مراحل و مصادیق پولشویی

مرکزی بر گردش پولی و بازارهای مالی بستر مناسبی برای پولشویی است (FATF, 2014). علاوه بر این، بین سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۹۴ حجم اقتصاد غیررسمی با روندی فزاینده همراه بوده و به طور میانگین ۱۶/۳۵ درصد از کل اقتصاد ایران را در بر گرفته است (Maddah & Farahati, 2019). وجود بازار غیررسمی گسترده در اقتصاد منجر به افزایش فرار مالیاتی و میزان مبادلات غیرقانونی در کشور شده است که این مسئله ضمن کاهش پایه‌های مالیاتی در دسترس دولت و تحمیل هزینه‌های اضافی کمبود منابع مالی کشور را به دنبال داشته است. از سویی دیگر ضعف نظام آماری و نقص اطلاعات برای برنامه‌ریزی یکی از ضعف‌های عمده هسته‌های تحقیق در کشور است و پولشویی با تغییر در اطلاعات مربوط به حجم پول، تقاضای پول، نرخ بهره، ارز و قیمت سایر دارایی‌های سرمایه‌ای به این ضعف دامن می‌زند (Maddah & Farahati, 2019).

فعالیت‌های غیرقانونی و مجرمانه در ایران زمینه‌ساز تمامی مصادیق پولشویی است (Zamani Farahani, 2009). عوایدی که از فعالیت‌های غیرقانونی و مجرمانه تحت پول‌های کثیف به دست می‌آیند می‌توانند به راحتی و با استفاده از روش‌های پولشویی به پول تطهیر تبدیل شوند. این روش‌ها شامل سرمایه‌گذاری عواید غیرقانونی در بازار اوراق بهادار، بازار اوراق آتی، بازار ارز، کارت‌های اعتباری و شرکت‌ها و موسسات مالی و بیمه‌ای است (Kiyanzadeh and Heskouei, 2007).

بخش کشاورزی یکی از بخش‌های مهم اقتصادی در کشور است که فعالیت‌های مجرمانه متعددی در این بخش صورت می‌گیرد که این فعالیت‌ها می‌تواند زمینه‌ساز پولشویی در این بخش شوند. قاچاق محصولات و نهاده‌های کشاورزی (Aramesh et al., 2019)، اختلاس و سودجویی از بانک‌ها و موسسات مالی دولتی و خصوصی جهت فعالیت‌های مرتبط با بخش کشاورزی (Eghtesadnews, 2021)، رشوه‌ستانی کارمندان دولتی و خصوصی مرتبط با بخش کشاورزی، دلالی و کسب سودهای نامشروع در بازار محصولات و نهاده‌های کشاورزی و مداخله گسترده نهادهای متعدد تصمیم‌گیری در بخش کشاورزی با هدف حمایت از تولیدکنندگان در

2016). در این روش، پژوهشگر کار را با نظریه‌ای که از قبل در ذهن دارد شروع نمی‌کند (مگر آن که منظور او بسط یک نظریه موجود باشد)، بلکه کار را در عرصه واقعیت آغاز می‌کند و اجازه می‌دهد تا نظریه از درون داده‌هایی که گرد آمده است، پدیدار شود (Stern, 1994; Giske & Artinian, 2007; Garson, 2012; Evans, 2013). از این‌رو، در تحقیق حاضر موضوع کلی مبنی بر فعالیت‌های غیرقانونی و مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی ایران بدون داشتن نظر شخصی درباره آن و به عبارتی با یک ذهن خالی توسط محقق مطرح و با استفاده از تئوری بنیانی به شناسایی دقیق این فعالیت‌ها پرداخته شد.

مشارکت‌کنندگان در این تحقیق در محدوده‌ی استان کرمان و شامل ۱۵ نفر از کارشناسان بانک کشاورزی، ۲۰ نفر کارشناسان وزارت جهاد کشاورزی، ۱۰ نفر محققان دانشگاهی و ۵ نفر از تولیدکنندگان برتر بودند که از طریق روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شدند.

داده‌ها از طریق مصاحبه عمیق با این نفرات، مشاهده استاد و مدارک جمع‌آوری شده، مرور مطالعات پیشین گردآوری شدند و پس از مصاحبه عمیق، اشباع تئوریک حاصل شد. مصاحبه عمیق نیز بدین صورت بود که از فرد مصاحبه شونده بصورت رودرو خواسته شد که در رابطه فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی ایران دیدگاه‌های خود را مطرح کنند. به طور میانگین هر مصاحبه حدود ۲۰ دقیقه به طول انجامید و صدای مصاحبه شونده‌گان ضبط و سپس اطلاعات مورد نظر از صحبت‌های آن‌ها مکتوب شد. از آنجا که مصاحبه شونده‌گان از تنوع دانشی و آگاهی خوبی برخوردارند لذا می‌توان گفت که تا حدی تمام دیدگاه‌ها در موضوع دخیل شده است. از طرف دیگر چون با مصاحبه‌های بیشتر، اطلاعات مازادی بر اطلاعات سابق حاصل نشد، می‌توان جامعیت آنها را مورد تأیید قرار داد. در پایان، داده‌های احصا شده از طریق بازبینی متخصصان موضوعی مورد تأیید قرار گرفتند.

داده‌ها و اطلاعات مکتوب شده از مصاحبه‌های عمیق با استفاده از مدل تئوری بنیانی کلاسیک یا مکتب گلاسرو مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. به اعتقاد محققین،

بصورت کلی است. حال آنکه در این مطالعات پیچیدگی‌های محیط اقتصادی و کشف روابط بنیادی از طریق داده‌های کیفی توجه نشده است. علاوه بر این، تحقیقی که فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی ایران را شناسایی و روابط بین متغیرهای تأثیرگذار بر این پدیده را مشخص کند؛ یافت نشده است. با توجه به مطالب بیان شده می‌توان دریافت که بخش کشاورزی ایران با چالش‌های متعددی جهت توسعه روبرو است. از این‌رو، مسئله اصلی تحقیق حاضر شناسایی و دسته‌بندی دقیق فعالیت‌های مجرمانه و غیرقانونی زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی جهت مبارزه با پولشویی و تسهیل فرایند توسعه در این بخش است. این مطالعه در تلاش است تا بتواند نقش بسزایی در تفهیم سیاست‌گذاران جهت مبارزه با ورود پول‌های کثیف و تسهیل فرایند توسعه در بخش کشاورزی به عنوان بخشی حساس و استراتژیک ایفا کند. از سوی دیگر، مطالعه‌ای در بخش کشاورزی به چشم نمی‌خورد که به این مقوله مهم پرداخته باشد و توجه ویژه‌ای به مقوله ورود پول‌های کثیف در این بخش صورت نگرفته است. حال آنکه نتایج مطالعه حاضر می‌تواند تصویری روشن و واضح از وضعیت نامساعد ورود پول‌های کثیف به بخش کشاورزی ارائه نماید. بنابراین، به‌طور کلی هدف اصلی مطالعه حاضر شناسایی عوامل مؤثر بر بروز پولشویی در بخش کشاورزی ایران می‌باشد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر به روش کیفی و با استفاده از تئوری بنیانی صورت گرفت. در نظریه بنیانی، تئوری از طریق داده‌ها کشف و تولید می‌شود (Wan et al., 2013; Langellier, 2015; Wagoro, 2016). این تئوری با نظم بخشیدن به تحقیقات کیفی از جمله ابزارهای مفید برای تولید راهکارهای نظام‌مند از درون داده‌های گردآوری شده است (Jones & Alony, 2011). پژوهش مبتنی بر تئوری بنیانی از طریق مجموعه‌ای منظم از روش‌های جمع‌آوری داده‌ها به طراحی نظریه به روش استقرایی از داده‌ها می‌پردازد (Kalantari & Lavaei Adaryani, 2013).

Commented [RF1]: چندین مورد از مقالاتی که در این زمینه کار شده است را در داخل پراوتر ذکر کنید و در ادامه بگویید که کار شما چه چیز جدیدتری می‌خواهد به دست دهد.

Commented [S2R1]: پاسخ: در فایل پاسخ به داوران توضیحات ارائه شده است.

Commented [RF4]: در بالا مطرح کرده اید که ذهن محقق خالی بوده اما اینجا مرور ادبیات در جمع‌آوری داده‌ها نقش داشته است. این تناقض چگونه قابل توجیه است؟ به نظر می‌رسد محققان دچار سردرگمی هستند. لطفاً آنچه که انجام شده است را گزارش کنید.

Commented [S5R4]: پاسخ: در فایل پاسخ به داوران توضیحات ارائه شده است.

Commented [RF3]: طریق پاسخ: اضافه شد.

Commented [RF6]: چگونه؟ چرا؟

Commented [S7R6]: پاسخ: در فایل پاسخ به داوران توضیحات ارائه شده است.

گذاری تئوریک، مفاهیم تئوری را به یکدیگر مربوط می-سازد. در این مرحله، طبقاتی که مفاهیم مرتبط با مقوله اصلی را دربرمی-گیرند ارزیابی می-شوند. کدگذاری تئوریک، مولفه‌های اشباع شده را بررسی می-کند و به منظور توسعه روابط مفهومی بین مولفه‌ها و ارتباط آنها با مطالعات پیشین، معیارهای تحلیلی در اختیار محقق قرار می-دهد (Jones & Alony, 2007; Giske & Artinian, 2011). در مرحله ششم مدل و نقشه مفهومی پدید می-آید. در این مرحله، تجزیه و تحلیل به نقطه اشباع رسیده و مدل از داده‌ها پدید آمده و تحقیق تئوری بنیانی به نتیجه رسیده است (Egan, 2002). جهت ارزیابی مدل نیز از معیارهای مانند تناسب مدل با مسئله مورد مطالعه، فهم و درک افراد عادی از مسئله مورد بررسی و بررسی امکان تعمیم مدل به سایر موضوعات مشابه استفاده شده است (Egan, 2002; Yazdanpanah and Rahimi, 2019).

یافته‌ها

اطلاعات آماری از مصاحبه‌شوندگان نشان می‌دهد که حدود ۹۰ درصد پاسخگویان مرد و ۱۰ درصد آن‌ها زن، ۵ درصد دارای تحصیلات زیر دیپلم، ۸ درصد دیپلم، ۱۵ درصد کارشناسی، ۴۲ درصد کارشناسی ارشد و ۳۰ درصد دکتری تخصصی بودند. میانگین سن پاسخگویان ۴۷/۴۲ سال با انحراف معیار ۱۰/۳۱ بوده است که مسن‌ترین پاسخگو ۶۲ سال و جوانترین آن ۳۵ سال بود. اطلاعات از طریق مصاحبه از مشارکت کنندگان گردآوری و بصورت دست نوشته تهیه و اطلاعاتی از مطالعات اسناد و مدارک استخراج شد. پس از مرور اطلاعات، موارد مشابه و بی ربط به موضوع تحقیق حذف و اطلاعات اصلی استخراج گردید. در ادامه، روش داده بنیان مطابق با آنچه در فصل روش تحقیق بیان شده است، بکار گرفته شد. برای این منظور در ابتدا کدگذاری باز برای اطلاعات اصلی (گویه‌های استخراجی) صورت گرفت که نتایج آن در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱- کدگذاری باز برای اطلاعات اصلی (گویه‌های استخراجی)

تئوری بنیانی کلاسیک روشی است که بیشترین آزادی را در توسعه تئوری واقعی دارد (Evans, 2013). دلیل استفاده از مدل کلاسیک در مطالعه حاضر، دقت و انعطاف‌پذیری بالای آن است. همچنین، در این مدل محقق می‌تواند از مرور مطالعات پیشین استفاده کند و در روند یادداشت‌برداری آزاد است (Deady, 2011; Yazdanpanah and Rahimi Feyzabadi, 2019). در این مدل داده‌های بدست آمده از مصاحبه عمیق طی شش مرحله کدگذاری و تحلیل شدند (Jones & Alony, 2011; Mirzaei et al., 2021). در مرحله اول، کدگذاری باز صورت گرفت. در کدگذاری باز، داده‌ها چندین مرتبه مورد بازخوانی قرار گرفت و به هر واژه جمله یا سندی که بیانگر یک مفهوم بود، برچسب مفهومی خاص اطلاق شد (Varmazyari et al., 2018). در فرایند کدگذاری باز از تمامی داده‌های استخراجی بدون هیچگونه محدودیتی استفاده می‌شود و هیچکدام از داده‌ها در جریان کدگذاری حذف نمی‌گردند (Jones & Alony, 2011; Garson, 2012; Yazdanpanah and Rahimi Feyzabadi, 2019). در مرحله دوم، نگرانی اصلی با توجه به گویه‌های استخراجی کدگذاری باز و با پرسیدن این سوال از خود که داده‌های جمع آوری شده در راستای چه نگرانی است، به دست آمد (Giske & Artinian, 2007; Evans, 2013). در مرحله سوم، مقوله اصلی که در مرکز قرار می‌گیرد و به صورت معنی‌دار و به راحتی به مقوله‌های دیگر ربط داده می‌شود، تعیین گردید. در حقیقت، مقوله اصلی می‌تواند خلاصه‌ای از زیرمقوله‌های مختلف باشد (Jones & Alony, 2011). مرحله چهارم مربوط به کدگذاری انتخابی است. در این مرحله، می‌توان با مراجعه به کدهای انتخابی، کدها را به متغیرهایی که به مقوله اصلی مربوط می‌شوند، محدود کرد (Giske & Artinian, 2007). به عبارت دیگر، در این مرحله پس از تعیین همزمان نگرانی اصلی و انتخاب مقوله اصلی می‌توان مولفه‌های اصلی را از مفاهیم و گویه‌های کدگذاری باز استخراج کرد. در مرحله پنجم به کدگذاری تئوریک مولفه‌های اصلی پرداخته شد. کد

Commented [RF12]: مطمئن هستید که این فرایند مربوط به رهیافت گلیزر است؟

Commented [S13R12]: پاسخ: در فایل پاسخ به داوران، توضیحات کامل ارائه شده است.

Commented [RF14]: چگونه استفاده شدند؟ اندکی شرح دهید. ضمناً رفرنس نیاز است.

Commented [S15R14]: پاسخ: در فایل پاسخ به داوران، توضیحات کامل ارائه شده است. همچنین رفرنس مورد نظر نیز در متن اضافه شد.

Commented [RF8]: در روش گلیزر نیاز به تبیین گروه‌های هم خانواده است، از کدام گروه هم خانواده مد نظر گلیزر استفاده کرده اید؟ چگونه و چرا؟

Commented [S9R8]: پاسخ: در فایل پاسخ به داوران، توضیحات کامل ارائه شده است.

Commented [RF10]: کدگذاری نظری گلیزر چه شده است.

Commented [S11R10]: پاسخ: در فایل پاسخ به داوران، توضیحات کامل ارائه شده است.

Commented [RF16]: کدگذاری نظری و گروه‌های هم خانواده؟؟

Commented [S17R16]: پاسخ: در فایل پاسخ به داوران، توضیحات کامل ارائه شده است.

کد	مفاهیم	ردیف	مفاهیم	ردیف	مفاهیم	ردیف
P1	بازار غیر شفاف در خرید و فروش کودهای شیمیایی و سموم حواله‌ای	P9	نداشتن امکانات مناسب بازاریابی و محصولات و تشکیل بازار غیر شفاف فروش محصولات	P17	تجارت قاچاق محصولات کشاورزی	P25
P2	فقدان دسترسی به اطلاعات بازار توسط کشاورزان	P10	سوء مدیریت در اجرای الگوی بهینه کشت	P18	احتمال تخلف برخی کارکنان وزارت جهاد کشاورزی و گمرک کشور در واردات و صادرات محصولات کشاورزی	P26
P3	نارسایی بازار فروش بذره‌های گواهی شده و دارای نماد	P11	احتمال اختلاس و جعل اسناد جهت دریافت وام های کلان بخش کشاورزی یا نرخ بهره پایین	P19	عدم مدیریت مناسب برنامه‌ریزی تولید در جهاد کشاورزی	P27
P4	عدم حمایت از کشاورزان در خصوص تهیه ماشین آلات کشاورزی و وجود بازار سیاه در این زمینه	P12	عدم مسئولیت پذیری برخی از کارکنان جهاد کشاورزی و احتمال تخلف توسط آنها	P20	استفاده از تسهیلات بانکی جهت خرید نهاده‌های بخش کشاورزی توسط افراد آنها در بازار آزاد	P28
P5	نارسایی در خرید تضمینی محصولات توسط سازمان‌های دولتی در زمان مناسب و تشکیل بازار غیر شفاف	P13	عدم تخصیص مناسب اعتبارات به کشاورزان توسط بانکها به دلیل ساختار نامناسب قوانین موجود	P21	عدم شفافیت قیمت‌ها در بازار خرده فروشی	P29
P6	احتمال فساد بخش دولتی در خرید محصولات تضمینی	P14	تخلف احتمالی مدیران و کارشناسان بانک کشاورزی و اعطای تسهیلات به افراد سودجو	P22	فروش محصولات وارداتی غیربهداشتی و غیر استاندارد به تولیدکنندگان و مصرف کنندگان محصولات کشاورزی و دامی	P30
P7	قاچاق سوخت تراکتور و موتور پمپ‌ها	P15	عدم بازپرداخت تسهیلات و اعتبارات بانکی بدلیل عدم کارشناسی دقیق	P23	احتکار محصولات کشاورزی به دلیل نبود قوانین بازدارنده	P31
P8	حق الزحمه و حق ماموریت‌های بی اساس	P16	استفاده افراد سودجو از اعتبارات متعلق به کشاورزان	P24	کلاهبرداری از طریق عدم اطلاعات بانکی و	P32
					ناکارایی در تخصیص ماشین آلات کشاورزی به نرخ دولتی	

کارشناسان و کارکنان جهاد کشاورزی مأخذ: یافته‌های تحقیق.	مالی کشاورزان توسط افراد سودجو
---	-----------------------------------

به‌عنوان فرایند اجتماعی اصلی به‌حساب می‌آید، تحت عنوان شناسایی انواع فعالیت‌های سودجویی و مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی نام‌گذاری شد. در مرحله چهارم به کدگذاری انتخابی پرداخته شد. برای این منظور، با استفاده از مفاهیم کلیدی یا کدهای اولیه، تعدادی مولفه‌های اصلی شکل گرفت که نتایج آن در جدول (۲) آمده است.

با توجه به نتایج جدول (۱)، ۲۸ مفهوم کلیدی یا کد با استفاده از روش کدگذاری باز از گویه‌های پاسخگویان استخراج شد. در مرحله دوم، پس از استخراج مفاهیم کلیدی، نیاز به شناسایی نگرانی اصلی است. برای این منظور، می‌توان با استفاده از مفاهیم کلیدی پی برد که فعالیت‌های مجرمانه و سودجویانه در بخش کشاورزی به-عنوان نگرانی یا موضوع اصلی پاسخگویان مطرح می‌باشد. در مرحله سوم، مقوله اصلی که در تئوری بنیانی کلاسیک

کد	مولفه‌های اصلی
P10+P19+P29	احتمال فساد در فرایند تولید محصولات کشاورزی
P1+ P3+P4+P28+P32	فساد مالی در بازار نهاده‌های تولیدی بخش کشاورزی
P5+P6+P31	فساد مالی در بازار خرید تضمینی محصولات کشاورزی
P7+P17+P22+P27+P30	فساد مالی در واردات و صادرات محصولات مربوط به بخش کشاورزی
P8+P12+P14+P18+ P26	احتمال دریافت رشوه و فساد مالی در بین کارکنان و کارشناسان نهادهای بخش کشاورزی
P11+P13 +P15+P20	احتمال فساد مالی در زمینه ارائه تسهیلات و اعتبارات بانکی
P2+P9+P21+P23+P25	فساد مالی عوامل بازاریابی شامل تولیدکننده، دلال، عمده‌فروش و خرده‌فروش
P16+P24	کلاهبرداری و سوء استفاده از منابع مالی کشاورزان

مأخذ: یافته‌های تحقیق.

بخش کشاورزی است که منجر به بروز فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در این بخش خواهد شد. کشت محصولات آب بر در مناطق کم آب مانند محصولات هندوانه و برنج و الگوی نامناسب کشت برای محصولاتی که غالباً برای صادرات نیز مورد استفاده قرار می‌گیرند در اکثر مناطق دیده می‌شود. این در حالی است که لزوم توجه به الگوی کشت متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و اقلیمی مناطق از اهداف برنامه پنجم توسعه است. اظهار نظر چند نفر از پاسخگویان در این باره چنین است:

"کشاورزان بالادست به کشت محصولات آب‌بر پرداخته و این موضوع باعث کاهش سطح منابع آبی در مناطق پایین دست می‌شود و در نتیجه در این مناطق اقدام به فعالیت‌های غیرقانونی برای استفاده از آب بیشتر

پس از شکل‌گیری مولفه‌های تحقیق به تحلیل مولفه-های مورد نظر و ارتباط آن‌ها با مطالعات پیشین به منظور توسعه روابط مفهومی بین مولفه‌ها پرداخته شد که نتایج آن به تفکیک هر مولفه ارائه شده است:

(۱) احتمال فساد در بخش تولید محصولات کشاورزی

مولفه فساد در بخش تولید محصولات کشاورزی شامل مفاهیمی همچون سوء مدیریت در الگوی کشت محصولات کشاورزی در نواحی مختلف خصوصاً برای محصولات آب بر، ناکارآمدی بیمه محصولات کشاورزی، عدم تخصصی بودن (کارمندان) و عدم مدیریت مناسب در برنامه ریزی تولید در وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد (نمودار ۱). سیاست‌های نامناسب و عدم اجرای صحیح الگوی کشت متناسب با شرایط منطقه از مشکلات اصلی

استفاده کرده و گاهی اوقات حتی غرامت بیشتری از سایر زمین‌ها دریافت می‌کنند...".

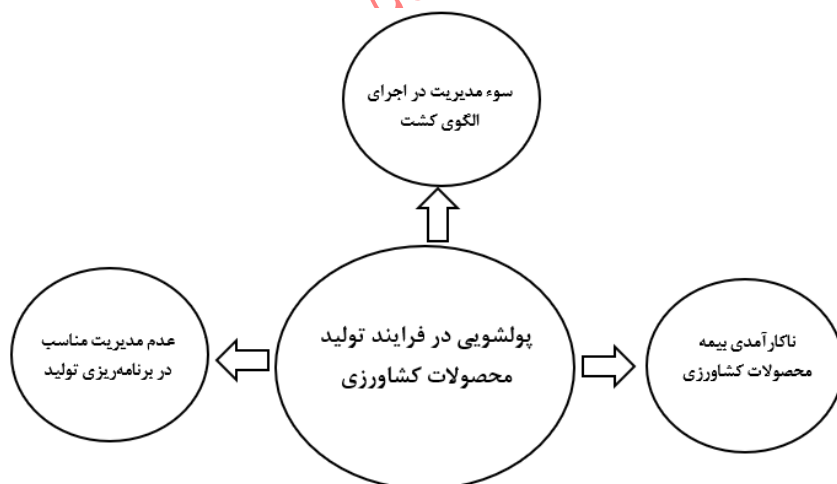
وزارت جهاد کشاورزی به عنوان متولی بخش کشاورزی، مسئول برنامه‌ریزی تولید در این بخش است. اما در برخی موارد عدم دانش کافی کارشناسان و کارکنان این وزارت و همچنین دخالت سایر نهادهای مدیریتی استان‌ها در امر برنامه‌ریزی تولید منجر به وارد کردن لطمات زیاد به بخش کشاورزی و بروز فعالیت‌های مجرمانه و غیرقانونی در این بخش خواهد شد که برای اثبات این مفهوم اظهار نظر چند نفر از پاسخگویان ارائه شده است:

"سیاست‌گذاری واحدی برای تولید محصولات و مصرف منابع آب وجود ندارد. گاهی اوقات سازمان آب یک چیز می‌گوید و جهاد کشاورزی چیز دیگر و حتی در مواردی استانداری نیز در ارتباط با مصرف آب و کشت محصولات دخالت می‌کند و این عدم مدیریت یکپارچه باعث بروز حکمرانی‌های غیرقانونی به‌ویژه در زمینه مصرف آب و ایجاد شبکه فساد در این زمینه شده است...".

همچون احداث چاه غیرمجاز و سایر فعالیت‌ها می‌گردد که و برای چشم پوشی از این فعالیت‌ها، پول‌هایی پرداخت شده و ...".

بیمه محصولات کشاورزی در کشور با چالش‌های متعددی روبرو است و عملاً صندوق بیمه محصولات کشاورزی در کشور یک صندوق ورشکسته است. در اکثر اوقات این صندوق نمی‌تواند از کشاورزان در زمان خسارت حمایت لازم را انجام دهد. از طرف دیگر همواره تخلفات بیمه‌ای در حمایت از کشاورزان وجود داشته است. گاهی افرادی به منظور استفاده از تسهیلات بیمه‌ای، اقدام به ظاهرسازی کشت محصولات در زمین‌های نامرغوب و حتی استفاده ضعیف از نهادهای تولید با هزینه‌های پایین به منظور سوء استفاده از درآمدهای بیمه‌ای کشاورزی داشته‌اند. تعدادی از تولیدکنندگان پاسخگو در این زمینه بیان داشتند که:

"خیلی اوقات مشاهده می‌کنیم که زمین کشاورزی به فاصله نزدیک از زمین کشاورزی ما با کشت محصول نامرغوب و بی کیفیت در مواقع خسارت سرمازدگی از بیمه

نمودار ۱- مفاهیم تشکیل دهنده‌ی مولفه‌ی احتمال فساد در فرایند تولید محصولات کشاورزی

تولیدی مانند کودشیمیایی، سموم، ماشین آلات، بذر و زمین‌های کشاورزی است (نمودار ۲). بازار غیرشفاف نهادهای تولیدی به‌گونه‌ای است که یک بازار زیرزمینی

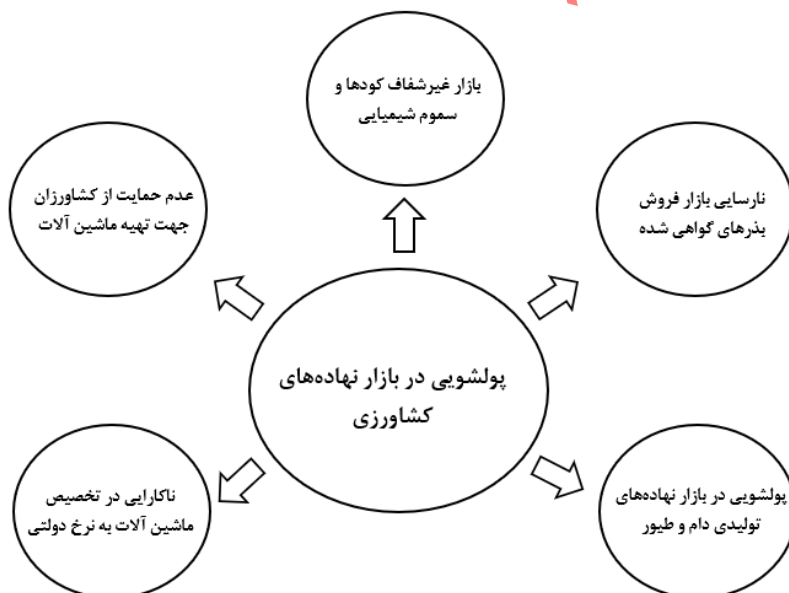
۲) فساد مالی در بازار نهادهای کشاورزی

مولفه فساد مالی در بازار نهادهای کشاورزی شامل مفاهیمی مبنی بر وجود بازارهای غیرشفاف نهادهای

نتیجه گرفت که یارانه به نهاده‌های تولیدی که در جهت حمایت از قشر تولیدکنندگان اعمال می‌شود، خطرات بروز بازار سیاه یا زیرزمینی در این بخش را افزایش می‌دهد که در گویه‌های تعدادی زیادی از کارشناسان، محققان دانشگاهی و تولیدکنندگان پاسخگو بر آن تأکید شده است. به طور مثال اظهار نظرهای چند نفر از پاسخگویان چنین است:

"افرادی وجود دارند که کودشیمیایی با قیمت پایین را براساس سهمیه‌ای مشخص دریافت می‌کنند و در بازار آزاد با قیمت بالاتری به فروش می‌رسانند..."

یا بازار سیاه برای نهاده‌های کشاورزی تحت پوشش یارانه-ای دولت، ایجاد شده و افرادی در این بازار به پول‌هایی دست می‌یابند که به این پول‌ها در فرایند پولشویی، پول سیاه می‌گویند (Ardabili, 2004). مرور مطالعات نیز نشان می‌دهد که پولشویی در بازار نهاده‌های کشاورزی بدین گونه است که میزان زیادی از تقاضا با سطح قیمت حمایتی قابل خرید نبوده و این موضوع باعث تقاضای مضاعف برای آن نهاده و افزایش سطح قیمت‌ها و در نتیجه منجر به اثرات سوء اقتصادی خواهد شد (Ball, 1999; Goredma, 2002; Bartlett, 2005). بنابراین می‌توان

نمودار ۲- مفاهیم تشکیل دهنده‌ی مولفه‌ی فساد مالی در بازار نهاده‌های کشاورزی

کشاورزی را شکل می‌دهند (نمودار ۳). در ایران، قیمت تضمینی برای محصولات استراتژیک و اساسی کشاورزی از جمله گندم از سال ۱۳۶۹ تا کنون توسط دولت اعمال می‌شود. قانون اعمال قیمت تضمینی محصولات بر دو نکته اساسی تأکید دارد، یکی زمان اعلام قیمت محصولات استراتژیک (قبل از شروع فصل کشت) و دیگری میزان افزایش نرخ خرید تضمینی (به اندازه نرخ رسمی تورم)

۳) فساد مالی در بازار خرید تضمینی محصولات کشاورزی

فساد بخش دولتی در خرید محصولات تضمینی، نارسایی در خرید تضمینی محصولات کشاورزی توسط سازمان‌های دولتی در زمان مناسب، و ضعف در امکانات فرآوری، حمل و نقل و تجهیزات مفاهیمی هستند که مولفه فساد مالی در بازار خرید تضمینی محصولات

فصل آن هم با لابی گری و گاهی پرداخت رشوه و با افت بالا انجام می‌شود که خود زمینه‌ساز بازار غیرشفاف و ورود پول‌های کثیف به بخش کشاورزی است..."

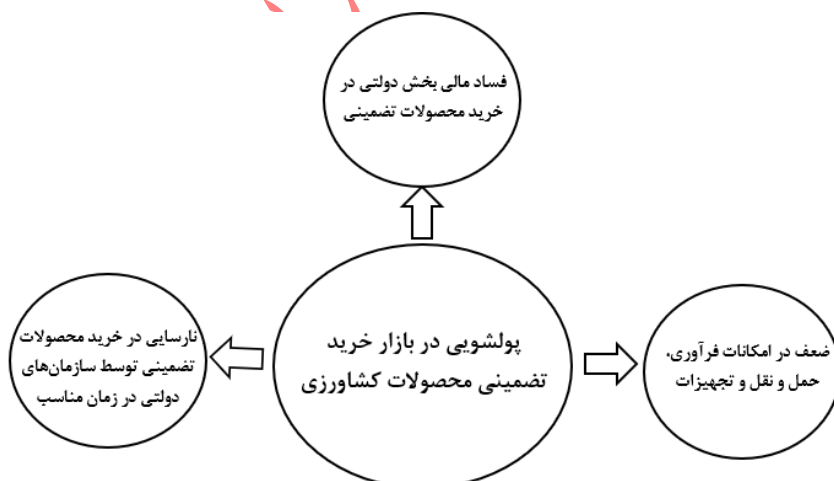
به دلیل ضعف در امکانات فرآوری، حمل و نقل و تجهیزات، مشکلات فراوانی در فروش و صادرات محصولات کشاورزی اتفاق می‌افتد و به ناچار کشاورزان نمی‌توانند به‌صورت کارا از محصولات تولیدی درآمدی بدست بیاورند. بنابراین محصولات به دلالتان فروخته می‌شود و این دلالتان با قیمت تضمینی به دولت می‌فروشند و دست بسیاری از دلالتان و واسطه‌گران در زمینه استفاده رانتی از این شرایط فراهم می‌شود. تعدادی از پاسخگویان در این زمینه بیان داشتند که:

"من کشاورز که محصول سیب زمینی را تولید می‌کنم به دلیل نداشتن امکانات کافی و قدرت مالی مناسب برای حمل و نقل و فروش آن در بازارهای مرکزی و میدان‌های میوه و تره‌بار با مشکلات زیادی روبرو هستیم و در نتیجه چون امکان نگهداری محصول را نداریم مجبور هستیم که محصول را با قیمت پایین به دلالتان بفروشیم و به دلیل قیمت خرید پایین، خیلی از کشاورزان منطقه حتی محصول خود را از زمین خارج نکردند..."

است. اما طی سال‌های اخیر هیچ یک از این دو نکته توسط دولتمردان مورد توجه قرار نگرفته است و این امر موجب بوجود آمدن مشکلات معیشتی کشاورزان و همچنین ایجاد بازار غیرشفاف برای این محصول شده است. اظهار یکی از پاسخگویان در این زمینه چنین است: "در خریدهای تضمینی گندم، درصد افت توسط گیرندگان گندم (سیلو) بالا اعمال می‌شود و گاهی گندم کشاورز برگشت داده می‌شود ولی همین گندم اگر توسط واسطه تحویل سیلو گردد، درصد افت آن بسیار پایین اعمال می‌گردد که مابه‌التفاوت این درصد به‌عنوان پول کثیف وارد سیستم شده در حالی که منشأ قانونی به خود گرفته است که خود دلیلی بر احتمال فساد بخش دولتی در خرید تضمینی محصولات است..."

برخی اوقات خرید تضمینی محصولات کشاورزی توسط سازمان‌های دولتی در زمان مناسب صورت نمی‌گیرد که این امر می‌تواند به‌عنوان یک عامل زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی تلقی شود. به طور مثال یکی از پاسخگویان بیان داشت که:

"خرید تضمینی محصول گوجه توسط سازمان تعاون روستایی از ابتدای فصل برداشت انجام نمی‌شود و در اواخر

نمودار ۳- مفاهیم تشکیل دهنده‌ی فساد مالی در بازار خرید تضمینی محصولات کشاورزی

۴) فساد مالی در واردات و صادرات محصولات مربوط به بخش کشاورزی

مقوله‌ی پولشویی از طریق واردات و صادرات در بخش کشاورزی شامل مفاهیم کلیدی، تعرفه نامناسب برخی از محصولات وارداتی و صادراتی، قاچاق سوخت تراکتور و موتور پمپ‌ها، واردات و صادرات قاچاق محصولات کشاورزی، فروش محصولات وارداتی غیربهداشتی و غیراستاندارد به تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان محصولات کشاورزی و دامی و دریافت ارز ارزان واردات توسط شرکت‌ها و عدم تعهدات ارزی آن‌ها است (نمودار ۳).

ابزار تعرفه از بهترین و متداول‌ترین ابزارهای حمایت مرزی در تمامی کشورها است (Faryadras & Moghadasi, 2005). به رغم سطح بالای تعرفه محصولات کشاورزی در ایران، این ابزار قادر به حمایت موثر از تولیدات داخلی نبوده و استفاده نامناسب از ابزارهای تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای در کنار یکدیگر منجر به بروز شکاف زیاد بین تعرفه اسمی، وزنی و تک ابزاری و انعطاف ناپذیر بودن نظام تعرفه بخش کشاورزی شده است (Faryadras & Moghadasi, 2005). در برخی موارد نیز دولت‌ها با اعمال تعرفه صادراتی بر روی برخی محصولات کشاورزی برای جلوگیری از کمبود محصول در بازار داخلی باعث ضربه به وضعیت اقتصادی کشاورزان و همچنین بروز بازارهای بین‌المللی غیرشفاف در این زمینه می‌شود. اظهار نظر برخی از پاسخگویان در این زمینه چنین است:

"دولت تعرفه ده هزار تومانی بر روی صادرات هر کیلو پیاز اعمال کرده است و با توجه به شرایط کرونایی و کاهش مشتری رستوران‌ها، لغو مراسمات، جشن‌ها، عزاداری‌ها و افزایش مشکلات حمل و نقل، کاهش مصرف داخلی و به دنبال آن کاهش قیمت پیاز را شاهد بودیم که این عامل باعث تشویق کشاورزان و واسطه‌گران به دور زدن قوانین کشور و فروش غیرقانونی محصول خود به سایر کشورها و کسب درآمد نامشروع کرده است...".

در سالهای اخیر کشور با پدیده‌ای به نام قاچاق سوخت مواجه شده است که ضمن تهدید اقتصاد ملی و منطقه‌ای و ایجاد بحران در اقتصاد و اجتماع کشور، زمینه

بروز خطرات امنیتی را نیز فراهم کرده است. قاچاق سوخت نتیجه فاحش، اختلاف زیاد قیمت سوخت ایران با همسایگان خود که ناشی از پرداخت یارانه‌های ملی به فرآورده‌های نفتی است. همچنین بحران سوخت در کشورهای همسایه، موجب شده تا قاچاق سوخت بیشترین آمار کالاهای قاچاق از داخل کشور به ویژه مناطق جنوبی و شرقی را به خود اختصاص دهد (Ghalandari & Ahmad Mousavi, 2016). تراکتورها، برخی ماشین‌آلات و موتورهای پمپ در بخش کشاورزی ایران از سهمیه سوخت مشخصی برخوردار هستند. از این-رو فروش سهمیه سوخت این ماشین‌آلات توسط برخی کشاورزان به قاچاقچیان زمینه‌ساز بروز قاچاق سوخت در کشور بویژه در جنوب استان کرمان شده است. اظهار تعدادی از پاسخگویان در جهت اثبات این مولفه به صورت زیر ارائه شده است:

"قاچاقچیان سوخت سهمیه تراکتور و موتور پمپ و کمباین را به قیمت مناسب خریده و اقدام به قاچاق سوخت می‌کنند...".

درآمد حاصل از واردات و صادرات قاچاق محصولات (اقتصاد زیرزمینی) به عنوان پول سیاه در فرایند پولشویی نام برده می‌شود (Ardabili, 2004). Mozayani (2018) در مطالعه‌ای حجم قاچاق در ایران را حدود ۲۲ میلیارد دلار برآورد کرده‌اند که معادل ۴۲ درصد واردات رسمی کشور است. اما به طور کلی برآورد دقیق اقتصاد زیرزمینی بسیار مشکل است (Demetis, 2010; Demetis, 2018). واردات قاچاق محصولات کشاورزی و یا صادرات غیررسمی برخی محصولات کشاورزی منجر به ورود پول-های سیاه در اقتصاد ایران و زمینه‌ساز پولشویی در این عرصه است. بنابراین، خروج و ورود غیرقانونی محصولات به عنوان شیوه‌ی متداول پولشویی در ایران محسوب می‌شود (Ardabili, 2004). به طور مثال برخی از کارشناسان بانک کشاورزی و جهاد کشاورزی و همچنین محققان دانشگاهی بیان کردند که:

"برنج مصرفی خانوارها در استان سیستان و بلوچستان و قسمت عمده‌ای از هرمزگان، کرمان و خراسان‌های شمالی، رضوی و جنوبی برنج‌های پاکستانی و هندی است که این برنج‌ها اغلب به صورت قاچاق وارد

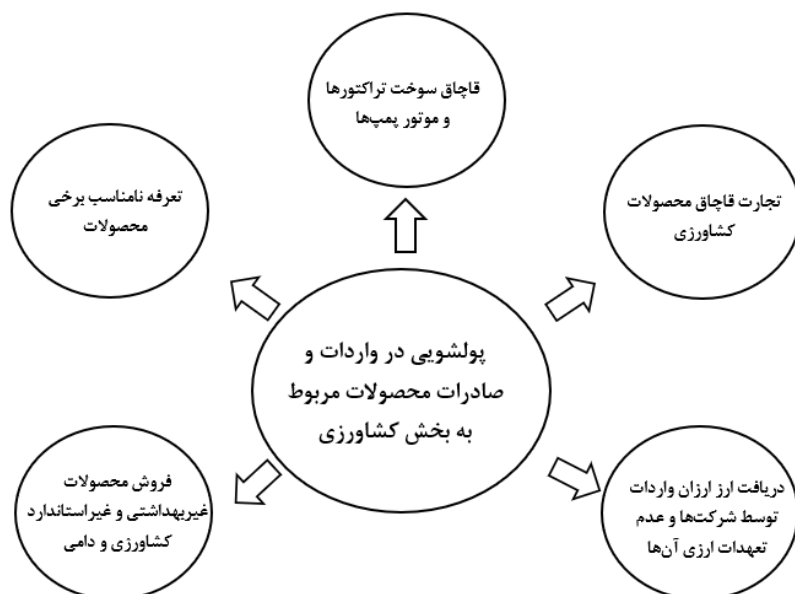
اختصاص یافته به کالاهای اساسی در سال ۱۳۹۷ به طور متوسط بیش از ۲۷ درصد آن مربوط به محصولات اساسی (برنج، ذرت، دام و طیور، گوشت گوسفند و گاو، کنجاله، جو و ...) در بخش کشاورزی بوده است. این در حالی است که بررسی‌ها نشان می‌دهد بیش از ۳۱ درصد شرکت‌هایی که ارز ارزان دریافت کرده‌اند، تعهدات ارزی‌شان را به‌طور کامل انجام نداده‌اند و در نتیجه سود ناشی از تفاوت ارز دولتی و بازار آزاد را بدست آورده و با سود مشروع حاصل از فعالیت‌های خود ترکیب و منشأ غیرقانونی بودن را مخفی کرده‌اند. اظهار نظر یکی از پاسخگویان در این زمینه به‌صورت زیر است:

"قرار بر این بود که اثرات ارز دولتی اختصاص یافته به واردات ماشین آلات کشاورزی باعث افزایش قیمت و هزینه استفاده از این ماشین آلات نشود اما اینگونه نشد و هزینه‌های بکارگیری و خرید این ماشین آلات بسیار افزایش یافته است..."

کشور می‌شود و خود زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی است..."

واردات نهاده‌ها و محصولات کشاورزی و دامی غیر استاندارد و غیر بهداشتی توسط برخی نهادها منجر به ورود پول‌های کثیف در بخش کشاورزی شده است. در طی سال‌های اخیر از برخی کشورهای همسایه، خریدهایی درخصوص غلات صورت گرفت که متأسفانه این غلات دارای آلودگی نباتی بودند. همچنین در سال‌های اخیر، مرجوع شدن بسیاری از کودهای شیمیایی وارداتی تأییدکننده این ادعا است. بخش‌های دولتی یا خصوصی واردکننده محصولات و نهاده‌های بخش کشاورزی به دلیل کسب منفعت اقتصادی اقدام به ورود محصولات غیر استاندارد با قیمت پایین کرده و با استفاده از رانت به‌وجود آمده به فروش آن‌ها در بازار داخلی پرداخته و سود نامشروع از فعالیت غیرقانونی را کسب می‌نمایند که زمینه‌ساز بروز پولشویی است.

انحراف ارز دولتی در بخش کشاورزی کشور زمینه‌ساز بروز پولشویی در این بخش است. از کل ارز دولتی

نمودار ۴ - مفاهیم تشکیل دهنده‌ی مولفه‌ی فساد مالی در واردات و صادرات محصولات مربوط به بخش کشاورزی

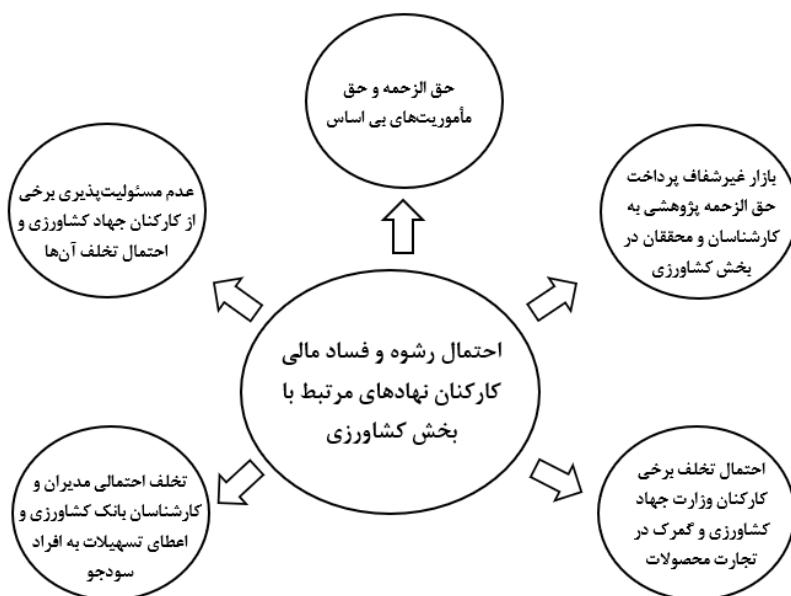
۵) احتمال رشوه و فساد مالی کارکنان نهادهای مرتبط با بخش کشاورزی

فساد مالی کارکنان اداری از طریق رشوه‌خواری و ارتشا مصداق بارز پول‌های خاکستری در فرایند پولشویی به حساب می‌آید (Ardabili, 2004). طبق تعریف بانک جهانی، فساد بیانگر سوء استفاده از قدرت دولتی برای تأمین منافع شخصی است. مطالعات مختلف نشان دادند که فساد مالی کارکنان دولتی و غیردولتی می‌تواند اقتصاد را به سمت فعالیت‌های زیرزمینی سوق و میزان سرمایه‌گذاری و تولید ناخالص داخلی را کاهش دهد (Mahmoodi, 2002). براساس شاخص کارایی دیوان سالاری متشکل از سه عامل نظام قضایی، کاغذبازی و فساد که توسط شرکت تجارت بین‌المللی (Business International) ارائه شده، وضعیت ایران در بین ۶۶ کشور مورد بررسی بسیار بد توصیف شده است. در مطالعه‌ی حاضر نیز مولفه‌ی فساد مالی کارکنان نهادهای مرتبط با بخش کشاورزی در ایران از مهم‌ترین فعالیت‌های مجرمانه موثر بر بروز پولشویی در این بخش محسوب می‌شود. این مقوله از مفاهیم کلیدی حق الزحمه

و حق ماموریت‌های بی اساس کارشناسان و کارکنان جهاد کشاورزی بدون کارایی آموزشی، عدم مسئولیت‌پذیری برخی از کارکنان جهاد کشاورزی و احتمال تخلف توسط آن‌ها، احتمال تخلف مدیران و کارشناسان بانک کشاورزی و اعطای تسهیلات به افراد سودجو، احتمال تخلف برخی کارکنان وزارت جهاد کشاورزی و گمرک کشور در واردات و صادرات محصولات کشاورزی و بازار غیرشفاف در زمینه پرداخت حق الزحمه طرح‌های پژوهشی به کارشناسان و محققان در بخش کشاورزی تشکیل شده است (نمودار ۵). به طور مثال، تعدادی از پاسخگویان در مصاحبه‌های خود به این موضوع اذعان داشتند که:

"برخی تولیدکنندگان با پرداخت رشوه به برخی کارکنان و کارشناسان اهداف خود در زمینه‌های مصرف بیش از حد منابع آبی، دریافت بیشتر نهادهای تولیدی سهمیه‌ای و تسهیل فروش محصول را پیش برده‌اند. همچنین برخی واسطه‌گران با پرداخت رشوه به راحتی اقدام به فعالیت‌های غیرقانونی در زمینه فروش محصول و نقل و انتقال آن به صورت قاچاق داشته‌اند..."

نسخه نهایی
پشت
نشر

نمودار ۵- مفاهیم تشکیل دهنده‌ی مولفه‌ی احتمال رشوه و فساد مالی کارکنان نهادهای مرتبط با بخش کشاورزی

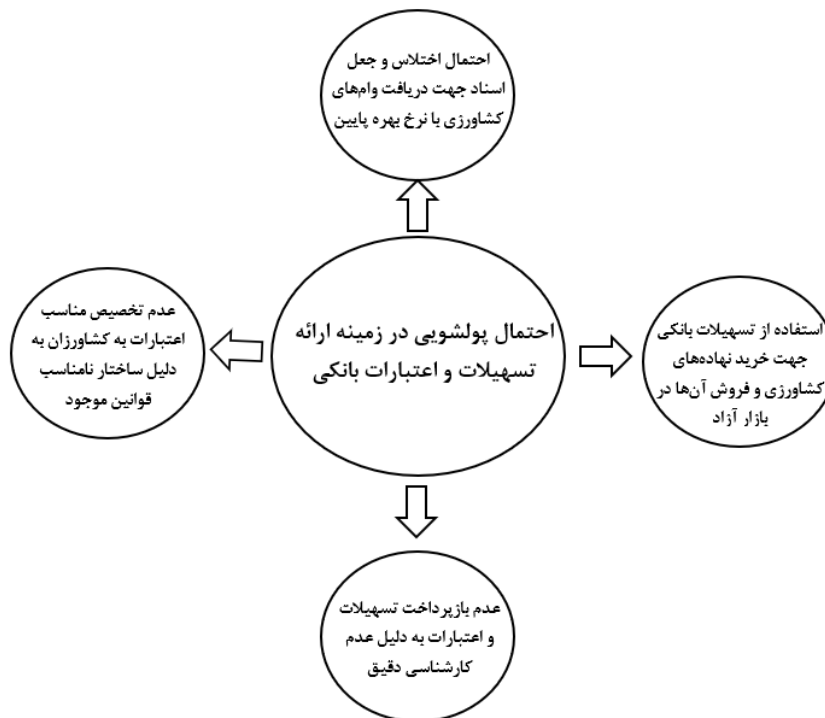
شاهره اصلی فعالیت‌های پولشویی هستند در مطالعات Chong & Lopez-De-Silanes (2015), NCA, (2013) و

Demetis (2018) نیز به اثبات رسیده است. مشاهده اسناد و مدارک نیز نشان داد که اخیراً یکی از کارکنان بانکی استان فارس حدود ۵۰ فقره وام به مبلغ ۲۲ میلیارد تومان را به نام مشتری‌های مختلف دریافت کرده و آن را به حساب خود و همسرش انتقال داده بود. همچنین این شخص مبالغ کلانی را از سپرده مشتریان به بهانه سود ۳۰ درصدی وارد شرکت غیرقانونی و سیستم نرم افزاری فارکس کرده و از این طریق موجب ضرر و زیان بانک و مشتریان شده است (اقتصاد نیوز، ۱۳۹۹). برای مثال در گویه‌های پاسخگویان به مورد زیر اشاره شده است:

"اختلاس و جعل اسناد در سیستم بانکی استان گلستان که اخیراً رخ داده است و مبلغ بسیار کلانی تسهیلات از بانک کشاورزی اخذ شده است..."

۶) احتمال فساد مالی در زمینه ارائه تسهیلات و اعتبارات بانکی

مفاهیمی کلیدی از جمله احتمال اختلاس و جعل اسناد جهت دریافت وام‌های کلان بخش کشاورزی با نرخ بهره پایین، عدم تخصیص مناسب اعتبارات به کشاورزان توسط بانک‌ها به دلیل ساختار نامناسب قوانین موجود، عدم بازپرداخت تسهیلات و اعتبارات بانکی بدلیل عدم کارشناسی دقیق و استفاده از تسهیلات بانکی جهت خرید نهاده‌های بخش کشاورزی توسط افراد و شرکت‌ها و فروش آن‌ها در بازار آزاد تشکیل دهنده‌ی مولفه‌ی اصلی فساد مالی در ارائه تسهیلات بانکی به عنوان زمینه-ساز پولشویی در بخش کشاورزی می‌باشند (نمودار ۶). در این مطالعه، اهمیت نقش بانک‌ها در فرایند پولشویی با استفاده از گویه‌های پاسخگویان و استخراج مفاهیم کلیدی و مولفه‌های اصلی اثبات شد. این یافته که بانک‌ها

نمودار ۶- مفاهیم تشکیل دهنده‌ی فساد مالی در زمینه ارائه تسهیلات و اعتبارات بانکی

کشاورزی، فقدان دسترسی به اطلاعات بازار توسط کشاورزان است. این اطلاعات شامل میزان و ویژگی-های عرضه محصولات، محل و حرکت احتمالی آن، میزان تقاضای انتظاری مصرف کننده و تقاضای عمده فروشی مشتق شده از آن، قیمت‌ها، دیدگاه‌ها در مورد روند آینده خطرات احتمالی تغییرات جوی و فصلی و پیش‌بینی تولید، مصرف و معادلات آینده است که متأسفانه در کشور ما هیچ سازمانی مسئولیت جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات بازار را برعهده ندارد. عدم اطلاعات و عدم حتمیت‌های موجود، زمینه لازم برای فساد مالی در بازار محصول را فراهم و منجر به بروز پولشویی در این بخش خواهد شد. اظهار نظر یکی از تولیدکنندگان در این زمینه چنین است:

"من به عنوان تولیدکنندگان که زحمت بسیار زیادی برای محصول خود متحمل می‌شوم با عدم حتمیت‌های

۷) فساد مالی عوامل بازاررسانی

در مطالعه‌ی حاضر، مشکلات موجود در بازاررسانی محصولات کشاورزی که ناشی از فساد مالی عوامل بازاررسانی به‌ویژه دلالتان، عمده‌فروشان و خرده‌فروشان است، به‌عنوان یکی از فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در این بخش محسوب می‌شود. این مولفه‌ی اصلی از مفاهیمی همچون فقدان دسترسی به اطلاعات بازار، نداشتن امکانات مناسب بازاررسانی و بازاررسانی محصولات و تشکیل بازار غیر شفاف فروش محصولات، عدم شفافیت قیمت‌ها در بازار خرده فروشی، احتکار محصولات کشاورزی به دلیل نبود قوانین بازدارنده و گردش پول‌های گزاف و غیرشفاف در بازار عمده فروشی و میدان‌های میوه و تره‌بار تشکیل شده است (نمودار ۷). یکی از مشکلات موجود در نظام بازاررسانی محصولات

عرضه محصولات تولیدی در بازار مصرف و پایین بودن سهم دریافتی آن‌ها از قیمتی که مصرف‌کنندگان نهایی پرداخت می‌نمایند، بازار رسانی محصولات بخش کشاورزی را با چالش‌های متعددی روبرو ساخته است. بیشتر کشاورزان این امر را ناشی از نقایص موجود در ساختار بازار محصولات کشاورزی می‌دانند (Najafi & Kazemzadeh, 2005). دو اظهار نظر زیر از پاسخگویان در این زمینه ارائه شده است:

"محصول تولیدی کشاورز سر مزرعه با یک چهارم یا یک سوم قیمت خرده‌فروشی خرید می‌شود و این محصول با چرخش در دست چند فرد و دریافت سودهای غیر منطقی بدون انجام خدمات بازاریابی به بازار میوه و تریار می‌رسد..."

"هندوانه به‌عنوان یک محصول با مصرف آب زیاد در جنوب استان کرمان که با مشکلات کم آبی مواجه است، تولید می‌شود؛ اما، قیمت خریداری شده این محصول توسط واسطه‌ها به قدری پایین است که هزینه‌های کشاورزان را پوشش نمی‌دهد..."

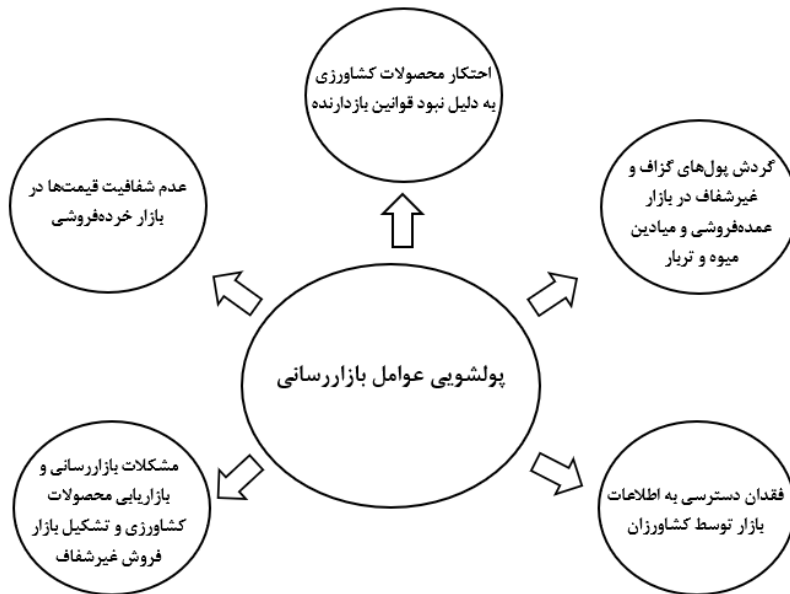
یکی از دلایل اختلاف قیمت محصولات کشاورزی در فصول و مناطق مختلف، احتکار و انبار کردن این محصولات است. آنچه مسلم است این است که سود سرشار ناشی از تفاوت قیمت محصولات نصیب دلالتی می‌شود که انحصار و احتکار را حق خود می‌دانند. مشاهده استاد، مدارک و اخبار در این زمینه بیانگر این واقعیت است که سودجویان با انبار کردن محصول در فصول فراوانی عرضه آن و سپس عرضه محصول با قیمت بالا در فصول کمبود آن، منفعت غیرمشروع زیادی را کسب می‌کنند که این خود زمینه‌ساز بروز پولشویی در بخش کشاورزی است.

زیادی روبرو هستیم و اطلاعاتم از شرایط بازار محصول، شرایط اقلیمی منطقه در آینده نزدیک، سیاست‌های پیش روی سازمان‌های متولی و ... بسیار کم و حتی در گاهی موارد هیچ اطلاعاتی ندارم..."

در حال حاضر، کمبود امکانات مناسب بازاری رسانی و بازاریابی محصول و ضعف در عملیات بازاریابی شامل فعالیت‌های جمع‌آوری، بسته‌بندی، درجه‌بندی، حمل و نقل، انبارداری، فرآوری، برقراری استانداردهای بهداشتی (کنترل باقیمانده سموم) و کیفی، تبلیغات و فقدان شرکت‌های مدیریت صادرات و تشکلهای قوی واردات و صادرات محصولات کشاورزی تاثیر زیادی بر بالا رفتن هزینه‌ها و افزایش حاشیه بازار دارد. این موضوع منجر به تشویق کشاورزان به فروش محصول بدون فعالیت‌های بازاری رسانی به دلالت و واسطه‌گرها می‌شود و محصول سر مزرعه با کمترین قیمت توسط دلالتان خریداری و در نتیجه سود و منفعت بسیاری برای دلالتان فراهم خواهد شد که خود زمینه ساز بروز پولشویی است. برای تأیید این یافته کافی است به اظهار نظر یکی از پاسخگویان توجه کرد که چنین است:

"محصول گوجه فرنگی به دلیل نبود امکانات مناسب بازاری رسانی دچار آسیب زیادی در طول مرحله حمل و نقل و انتقال به بازار شده و ضرر هنگفتی متوجه کشاورز می‌شود و این ضعف باعث توسل کشاورزان به واسطه-گران و دلالتان برای فروش محصول می‌گردد..."

عدم شفافیت قیمت‌های محصولات کشاورزی در بازارهای عمده‌فروشی و خرده‌فروشی در حال حاضر یکی از چالش‌های اصلی پیش‌روی بخش کشاورزی است. این عدم شفافیت در قیمت‌ها می‌تواند ناشی از تنوع کیفی بسیار زیاد محصولات کشاورزی باشد. از این‌رو، نحوه

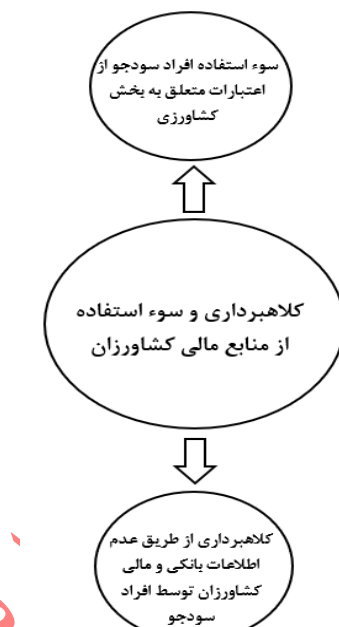
نمودار ۷- مفاهیم تشکیل دهنده‌ی مولفه‌ی فساد مالی عوامل بازاریارسانی

۸) کلاهبرداری و سوء استفاده از منابع مالی کشاورزان استفاده افراد سودجو از اعتبارات متعلق به کشاورزان و کلاهبرداری از طریق عدم اطلاعات بانکی و مالی کشاورزان توسط افراد سودجو از مفاهیمی است که از گویه‌های پاسخگویان استخراج شده است که این دو مفهوم، مولفه‌ی اصلی کلاهبرداری و سوء استفاده از منابع مالی کشاورزان را شکل می‌دهد (نمودار ۸). برای اثبات این یافته دو مطلب بیان می‌شود که توسط بسیاری از پاسخگویان واگویه شده است. اول اینکه تعدادی از افراد صاحب نفوذهای سیاسی با فریب کشاورزان از منابع بانکی و اعتبارات مخصوص آن‌ها استفاده کرده تا هم از پرداخت مالیات شانه خالی کنند و هم اینکه هیچ اثر و ردی از تخلف آن‌ها به جا نماند. مورد دیگر اینکه به دلیل بی‌سواد و اطلاعات پایین کشاورزان و دامداران، بسیاری از قاچاقچیان از جمله قاچاقچیان مواد مخدر از این موضوع سوء استفاده کرده و از طریق حساب‌های کشاورزان اقدام به پولشویی و گردش مالی می‌کنند.

اصلی پرداخته شد. نتایج مطالعه نشان داد که فعالیت-های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی ایران شامل فساد مالی در بازار نهاده‌های تولیدی، فساد مالی در بازار خرید تضمینی محصولات، فساد مالی در واردات و صادرات محصولات، دریافت رشوه و فساد مالی در بین کارکنان و کارشناسان نهاده‌های مرتبط با بخش کشاورزی، فساد مالی در زمینه ارائه تسهیلات و اعتبارات بانکی، فساد مالی عوامل بازاریارسانی و کلاهبرداری و سوء استفاده از منابع مالی کشاورزان هستند. نتایج مطالعه حاضر در زمینه شناسایی دقیق و دسته‌بندی فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی ایران این واقعیت را آشکار می‌سازد که علی‌رغم عدم توجه مطالعات در کشور به مقوله پولشویی در بخش کشاورزی، ورود پول‌های کثیف از این فعالیت‌های مجرمانه و نامشروع و ترکیب آن با سودهای متعارف حاصل از فعالیت‌های تولیدی، بازاریابی و تجاری در بخش کشاورزی به وفور یافت می‌شود و دایره اقدامات مجرمانه در این بخش بسیار گسترده است. بنابراین، نتایج مطالعه حاضر می‌تواند تصویری روشن و واضح از وضعیت نامساعد ورود پول‌های کثیف به بخش کشاورزی ارائه نماید. همچنین، دولتمردان و سیاست‌گذاران در این زمینه با استناد به نتایج مطالعه حاضر می‌توانند در جهت مبارزه با فعالیت‌های مجرمانه شناسایی شده اقدامات لازم را بکار گیرند.

با توجه به شناخت فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی می‌توان پیشنهادات زیر را به سیاست‌گذاران بخش‌های دولتی و خصوصی مرتبط با بخش کشاورزی و همچنین قانون‌گذاران در این زمینه جهت مبارزه با این پدیده ارائه کرد:

(۱) یکی از فعالیت‌های مجرمانه شناخته شده زمینه-ساز پولشویی، وجود بازار غیرشفاف در اعطای یارانه به نهاده‌های تولیدی در بخش کشاورزی است. از این‌رو، ارائه مکانیسم شفاف در قالب پایگاه‌های اطلاعاتی جامع که در دید عموم قرار گیرد، توصیه می‌شود. همچنین، نظارت مستمر در اعطای نهاده‌های یارانه‌ای به کشاورزان برای جلوگیری از بروز بازار سیاه ضروری است.

نمودار ۸. مفاهیم تشکیل دهنده مولفه‌ی کلاهبرداری و سوء استفاده از منابع مالی کشاورزان

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

در مطالعه‌ی حاضر به منظور مبارزه با پدیده پولشویی در بخش کشاورزی ایران به‌عنوان بخش حساس و تأمین کننده‌ی امنیت غذایی جامعه به شناسایی فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در این بخش پرداخته شد. مرور مطالعات مختلف نشان داد که تاکنون مطالعه‌ای جهت بررسی بروز پولشویی در بخش کشاورزی صورت نگرفته است. لذا در این مطالعه با جمع-آوری داده‌های تجربی از نوع کیفی و با استفاده از روش داده بنیاد به شناسایی فعالیت‌های مجرمانه مؤثر بر پولشویی در بخش کشاورزی ایران پرداخته شد. برای این منظور ابتدا از طریق مصاحبه از افراد نمونه مورد نظر، مرور مطالعات پیشین و همچنین اسناد کتابخانه‌ای و مدارک مرتبط، اطلاعات مختلف در این زمینه جمع‌آوری شد. سپس مفاهیم کلیدی از اطلاعات مورد نظر به دست آمد و با توجه به مفاهیم کلیدی به استخراج مولفه‌های

Commented [RF18]: کامنت مندرج در بخش مقدمه در اینجا هم مصداق دارد.

Commented [S19R18]: پاسخ: کامنت مرتبط با این کامنت در قسمت مقدمه توضیح داده شده است.

۲) دومین پیشنهاد جهت مبارزه با فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی، اصلاح فرایند خرید تضمینی توسط دولت است. خرید تضمینی محصولات کشاورزی توسط دولت در زمان مناسب خود و عدم تبعیض در خرید این محصولات بین افراد مختلف فروشنده می‌تواند از رانت و ورود پول کثیف زمینه‌ساز پولشویی جلوگیری به عمل آورد.

۳) از آنجا که قاچاق یکی از فعالیت‌های مجرمان بسیار مهم و زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی است، به قانونگذاران، برقراری و ایجاد مکانیسمی جهت ارتباط تنگاتنگ بین نهادهای مختلف از جمله وزارت جهاد کشاورزی، سازمان گمرک، نیروی انتظامی و قوه قضائیه جهت جلوگیری از قاچاق واردات و صادرات محصولات کشاورزی پیشنهاد می‌شود.

۴) نتیجه بسیار مهم دیگر مطالعه حاضر، دریافت رشوه‌های مختلف توسط کارمندان و کارشناسان در برخی سازمان‌های مرتبط با کشاورزی، بانک‌ها و موسسات مالی ارائه‌کننده تسهیلات در بخش کشاورزی، و سایر ارگان‌ها است. از این‌رو، طرح و اعمال قوانین سختگیرانه به منظور جلوگیری از رشوه‌خواری و فساد مالی کارکنان مرتبط با بخش کشاورزی ضروری به نظر می‌رسد.

۵) فساد مالی موجود در بانک‌ها و موسسات مالی مرتبط با بخش کشاورزی نیز به‌عنوان فعالیت مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در بخش کشاورزی نتیجه گرفته شد. بنابراین، تنها راه برون رفت از این مشکل شفافیت‌سازی بانک‌ها در پرداخت تسهیلات به کشاورزان و نظارت مستمر نهادهای نظارتی در این زمینه جهت جلوگیری از تخلفات مالی است.

۶) مطابق نتایج به‌دست آمده، ضعف بازاری رسانی و بازاریابی محصولات کشاورزی منجر به بروز فعالیت‌های سودجویی و زمینه‌ساز پولشویی است. بنابراین، ایجاد پایگاه‌ها و فروشگاه‌های بزرگ اینترنتی محصولات کشاورزی و ایجاد کانال‌های بازاری رسانی کارآمد محصولات کشاورزی می‌تواند از بروز فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی جلوگیری به عمل آورد.

۷) یکی از مشکلات موجود در بخش کشاورزی که منجر به بروز فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی است، بحث عدم دانش و آگاهی کشاورزان نسبت به مسائل مالی و اداری است. بنابراین، ارائه اطلاعات دقیق به کشاورزان از طریق کارشناسان ترویجی و تأسیس کانال رسانه‌ای کشاورزی جهت آگاهی بیشتر روستاییان به منظور جلوگیری از کلاهبرداری افراد سودجو می‌تواند مفید واقع شود.

۸) نبود اطلاعات بازار باعث شده است کشاورزان محصولاتشان را با قیمت پایینی به خریداران بفروشند و در نتیجه انگیزه تولید در آنها تضعیف شده است. اگر کشاورزان از قیمت بازارهای مختلف اطلاع داشته باشند، می‌توانند مهمترین بازار را برای فروش محصول انتخاب کنند و با آگاهی از قیمت بازار، قدرت چانه زنی بیشتری داشته باشند و محصولشان را به قیمت بالاتری بفروشند. از سوی دیگر کشاورزان از تقاضای بازار و میزان عرضه اطلاع ندارند و در نتیجه گاهی کمیابی برخی از محصولات در بعضی از سال‌ها اتفاق می‌افتد و گروهی دیگر از محصولات، در زمان مازاد تقاضای بازار، عرضه می‌شوند.

۹) مطابق نتایج، دلیل ضعف در امکانات فرآوری و حمل و نقل و تجهیزات مشکلات فراوانی در صادرات محصولات کشاورزی اتفاق می‌افتد و به‌ناچار کشاورزان نمی‌توانند بصورت کار از محصولات تولیدی درآمدی بدست بیاورند. بنابراین محصولات به دلالتان فروخته می‌شود و این دلالتان با قیمت تضمینی به دولت می‌فروشند. بنابراین با تقویت این بخش دست سوداگران در این زمینه قطع خواهد شد.

۱۰) به منظور جلوگیری از سوءاستفاده از یارانه‌های پرداختی دولت در بخش بیمه کشاورزی، راه اندازی سیستم یکپارچه قیمت تمام شده خدمات بیمه کشاورزی به ازای هر محصول -منطقه به منظور شفافیت خدمات بیمه‌ای در این زمینه ضروری می‌باشد.

به‌طور کلی مشخص شد که وجود پایگاه‌های اطلاعاتی جامع و شفاف در زمینه اعطای یارانه‌ها، اعطای تسهیلات، اعطای ارز تخصیصی، خرید تضمینی محصولات و بازاریابی و بازاری رسانی محصولات می‌تواند از

بخش کشاورزی پرداخت که نتایج آن میزان اهمیت مبارزه با هریک از این فعالیت‌ها را آشکار و نتایج حاضر را تکمیل می‌کند.

(۲) در مطالعات آتی می‌توان با استفاده از روش‌های مختلف میزان پولشویی در بخش کشاورزی ایران را برآورد و عوامل موثر بر این پولشویی را شناسایی کرد که نتایج آن می‌تواند در کنار نتایج مطالعه‌ی حاضر به بهبود وضعیت مالی بخش کشاورزی کمک نماید.

فعالیت‌های مجرمانه و به دنبال آن بروز پولشویی در بخش کشاورزی تا حد زیادی جلوگیری به عمل آورد.

در پایان، با توجه به محدودیت‌های اطلاعاتی، عدم دسترسی به برخی داده‌های کمی در این زمینه و همچنین محدودیت‌های زمانی و مکانی می‌توان پیشنهادات زیر را جهت بهبود نتایج استخراجی ارائه نمود:

(۱) در مطالعات آتی می‌توان از روش‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره و نظرات کارشناسی به رتبه بندی هریک از فعالیت‌های مجرمانه زمینه‌ساز پولشویی در

REFERENCES

1. Aramesh, H., Hosseinzadeh, R., & Yaghoubi, N. M. (2019). Study of the effects of Crops smuggling on production of different sectors in the economy of Iran and Sistan and Baluchistan. *Hidden Economy*, 12 and 13, 7-21. (In Farsi).
2. Ardabili, H. (2004). Money laundering, its methods and effects in Iran and the world. *Journal of Economic Research*, 3 (10), 177-198. (In Farsi).
3. Ball, L. (1999). Efficient rules for monetary policy. *International Finance*, 2(1), 63-83.
4. Bartlett, B. L. (2002). The negative effects of money laundering on economic development. *Platypus Magazine*, December, 18-23.
5. Chong, A. & Lopez-De-Silanes, F. (2015). Money laundering and its regulation. *Economics and Politics*, 27(1), 78-123.
6. Chung, W. Chenb, H. Changc, W. Chouc, S. (2006). Fighting cybercrime: a review and the Taiwan experience, *Decision Support System*, 41, 669-682.
7. Deady, R. (2011). Reading with methodological perspective bias: A journey into classic grounded theory. *The Grounded Theory Review*, 10(1), 41-57.
8. Demetis, D. S. (2010). Technology and anti-money laundering: A systems theory and risk based approach, Edward Elgar.
9. Demetis, D. S. (2018). Fighting money laundering with technology: A case study of Bank X in the UK. *Decision support systems*, 105, 96-107.
10. Egan, T. M. (2002). Grounded theory research and theory building. *Advances in Developing Human Resources*, 4(3), 277-295.
11. Evans, G. L. (2013). A novice researcher's first walk through the maze of grounded theory: Rationalization for classical grounded theory. *Grounded Theory Review*, 12(1), 37-55.
12. Faryadras, V., & Moghadasi, R. (2005). Non-tariff barriers quantification procedures A case study on agriculture sector of Iran. *Agricultural Economics and Development*, 13(4), 61-86. (In Farsi).
13. FATF. (2012). International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation Paris. France, FATF.
14. FATF. (2014). Money Laundering. Financial Action Task Force <http://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/> Accessed: 20/01/2017.
15. Feyzbakhsh, R., Ghorbanzadeh, S. H. & Akbarshahi, M. A. (2016). Money-laundering and its relation to organized crimes. *The Journal of Narcotics Studies*, 8, 65-84. (In Farsi).
16. Frunza, M.Ch. (2015). Introduction to the Theories and Varieties of Modern Crime in Financial Markets, Volume null, Issue null, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780128012215000117>.
17. Garson, D. (2012). Grounded Theory. Statistical Associates Publishing, 1-15. <http://www.statisticalassociates.com>.
18. Giske, T., & Artinian, B. (2007). A personal experience of working with classical grounded theory: From beginner to experienced grounded theorist. *International Journal of Qualitative Methods*, 6(4), 67-80.
19. Gholami, A., & Pourbakhsh, M. A. (2011). Fighting against money laundering in Islamic Republic OF Iran's laws and the international documents. *Journal of Islamic Economic Studies*, 4 (1), 93-120. (In Farsi).

20. Goredma, C. (2002). Money laundering in east and southern Africa: A preliminary overview of the treat. Paper read at the fourth meeting of the task force of senior officials of the eastern and southern African anti money laundering group (ESAAMLG). Swaziland.
21. Jones, M., & Alony, I. (2011). Guiding the use of Grounded Theory in Doctoral studies—an example from the Australian film industry. *International Journal of Doctoral Studies*, 6, 95-114.
22. Kalantari, K., & Lavaei Adaryani. (2016). Identifying and Explaining Challenges Faced by Iranian Rural Production Cooperatives, based on a Grounded Theory Paradigm. *Cooperation and Agriculture*, 5(17), 33-51.
23. Langelier, A. (2015). The Rhetoric of Ben Bernanke: A Grounded Theory Approach, 1-28.
24. Maddah, M. & Farahati, M. (2019). The Empirical analysis of the direct effect of unemployment on the shadow economy in Iran (Money demand approach). *Journal of Economic Research*, 54(2), 419-441. (In Farsi).
25. Mirzaei, A, Azarm, H., Noshad, M., & Alizadeh, B. (2021). Identify strategies to improve the performance of the sustainable supply chain of the chicken meat industry using grounded theory. *Iranian Journal of Biosystems Engineering*, 52(2), 271-285.
26. Morais, H. V. (2002). The war against money laundering, terrorism, and the financing of terrorism. *Lawasia Journal*, 1.
27. Mozayani, A. H. (2018). An operational framework for calculating import smuggling in Iran. *Quarterly Journal of Fiscal and Economic Policies*, 6(23), 61-96. (In Farsi).
28. Ngai, E.W.T., Hu, Y., Wong, Y.H., Chen, Y. & Sun, X. (2011). The application of data mining techniques in financial fraud detection: a classification framework and an academic review of literature. *Decision Support System*, 50, 559-569.
29. Najafi, B. & Kazemnezhad, M. (2005). Marketing of Agricultural Products in Iran, Publication of Agricultural Planning and Economics Research Institute, ISBN: 964-5549-48-5. (In Farsi).
30. NCA, Suspicious Activity Reports (SARs), Annual Report. (2013).
31. Singh, K., & Best, P. (2019). Anti-Money Laundering: Using data visualization to identify suspicious activity. *International Journal of Accounting Information Systems*, 34, 100418.
32. Stern, P. N. (1994). Grounded theory methodology: Its uses and processes In Glaser, B. (Ed.) more grounded theory methodology. Mill Valley, CA: Sociology Press, 116-126.
33. Varmazyari, H., Kalantari, K., Lavaei Adaryani, R., & Samadi, M. (2018). A grounded theory approach to developing a model for challenges of policy-making and planning of rural development in Iran. *Village and Development*, 21(2), 97-123.
34. Wagoro, M. C. A. (2016). A Grounded Theory of the Kenya Human Interaction Model for Mental Health Nursing Practice (Doctoral dissertation, University of Cape Town), 1-280.
35. Yazdanpanah, M. & Rahimi Feyzabadi, F. (2019). Reasons for the failure of agricultural extension using grounded theory (Case study: Lorestan Agricultural Jihad). *Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 2(3), 549-575. (In Farsi).
36. Yousefi Sadeghloo, A. & Daneshjou, H. (2016). Challenges and shortcomings against money laundering in Iran. *Journal of Law and Politics*, 12(29), 53-72. (In Farsi).
37. Zamani Farahani, M. (2009). *Money, currency and banking*. Termeh Publisher. (In Farsi).

Identifying criminal activities underlie money laundering in Iran's agricultural sector using Grounded Theory

Abstract

The log in dirty money into the agricultural sector has caused many problems for the agricultural system. The aim of current study is identifying criminal activities underlie money laundering in agriculture sensitive sector as sector that ensures food security of the society. In the present study, the data were collected through in-depth interviews with experts from the Agricultural Bank, experts from the Ministry of Jihad Agriculture, academic researchers, a number of top agricultural producers, observation of documents and direct observation. Then, using Grounded Theory, the main components of the research were extracted from the collected data. The results showed that there are eight common money laundering methods in the agricultural sector of Iran, which include possibility of corruption in the process of agricultural production (integration of 3 key concepts), corruption in the market of production inputs (integration of 5 key concepts), corruption

in the guaranteed purchase market of products (integration of 2 key concepts), corruption in Import and export of products (integration of 5 key concepts), bribery and corruption among employees and experts of institutions related to the agricultural sector (integration of 6 key concepts), corruption in the provision of bank facilities and credit (integration of 4 key concepts), financial corruption of marketing factors (integration of 4 key concepts) and fraud and misuse of farmers' financial resources (integration of 2 key concepts). Thus, despite the authorities' belief and the lack of attention paid to studies on money laundering in the agricultural sector, the extent of criminal activities identified and the narrow line between conventional and unconventional profits reveal the fact that the phenomenon of money laundering in Iran's agricultural sector is very high and undeniable.

Keywords: Money laundering, agricultural sector, Grounded Theory.

Extended Abstract

Introduction

Money laundering is a process that wrongdoers try to turn their illicit assets into legitimate assets in order to be able to invest their illicit income as legal assets. According to experts, due to the extensive intervention of various decision-making institutions in the agricultural sector in order to support producers in this sector, there are many grounds for money laundering in the agricultural sector. The money laundering includes the misappropriation of government currency, the illegal import of agricultural products, as well as the manipulation of prices on these products. In this regard, it is necessary to identify money laundering approaches in agricultural sector to combat this phenomenon in order to promote the health of the economic system, increase the country's economic power, and providing food to the community.

Materials and Methods

The Grounded Theory approach is a method for data analysis, not a technique for collecting data. In this way, the researcher does not begin with the theory he already has in mind (unless he intends to develop an existing theory), but begins with the realm of reality and allows the theory to emerge from the data that surrounds it. The main procedures of the classical Grounded Theory approach are as follows:

Step 1) Open Coding: After collecting the data, the data must be organized. In open coding process, data is examined without any restrictions and filters, so all data is used and none of the data is deleted.

Step 2) Search to find the main concern of the participants: The main concern is the main motivator of action in the subject under study, a practical way to get this idea is to ask the question, what does the collected data examine?

Step 3) Naming the main category: The main category can be a summary of different subcategories.

Step 4) Selective coding: Here, by referring to the selected codes, the codes can be limited to the variables that are related to the main category, thus a code is provided for each concept.

Step 5) Theoretical Coding: Theoretical coding relates theoretical concepts to each other. At this stage, the classes that include the concepts related to the main category are evaluated.

Step 6) Concept Map and Models: When the researcher observes that the analysis has reached saturation point and the model has emerged from the data, the Grounded Theory research has been concluded.

In the present study, the data were collected through in-depth interviews with experts from the Agricultural Bank, experts from the Ministry of Jihad Agriculture, academic researchers, a number of top agricultural producers, observation of documents and direct observation.

Results

The results showed that there are eight common money laundering methods in the agricultural sector of Iran, which include possibility of corruption in the process of agricultural production (integration of 3 key concepts), corruption in the market of production inputs (integration of 5 key concepts), corruption in the guaranteed purchase market of products (integration of 2 key concepts), corruption in Import and export of products (integration of 5 key concepts), bribery and corruption among employees and experts of institutions related to the agricultural sector (integration of 6 key concepts), corruption in the provision of bank facilities and credit (integration of 4 key concepts), financial corruption of marketing factors (integration of 4 key concepts) and fraud and misuse of farmers' financial resources (integration of 2 key concepts).

Conclusion and Suggestions

Given the knowledge of money laundering in the agricultural sector of Iran, the following suggestions can be used to combat this ominous phenomenon. 1) Provide a transparent mechanism in granting subsidy inputs to farmers and continuous monitoring of farmers to prevent the emergence of the black market. 2) Guaranteed purchase of agricultural products by the government at the appropriate time and no discrimination in the purchase of these products between different sellers. 3) Establishing a mechanism for close communication between various institutions, including the Ministry of Jihad for Agriculture, the Customs Organization, the police and the judiciary to prevent the smuggling of imports and exports of agricultural products. 4) Design and enforce strict laws to prevent bribery and corruption of employees related to the agricultural sector. 5) Transparency of banks in paying facilities to farmers and continuous monitoring of regulatory bodies in this field to prevent financial violations. 6) Creating an efficient marketing channel for agricultural products and reducing the sharp difference between farm prices and retail prices of agricultural products. 7) Providing accurate information to farmers through extension experts to make them more aware in order to prevent fraud by profiteers.

مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران دوره ۲-۴۱، شماره ۳، ۱۳۸۹